

MARTIN NEKOLA

RL

RADOMÍR LUŽA
„PŘÍBĚHY NAŠICH KRAJANŮ“

TOMÁŠ PÁNEK

THE CZECHOSLOVAK TALKS

Předmluva

Záměrem projektu The Czechoslovak Talks je rozšíření povědomí o Čechách a Slovácích v zahraničí. Hlavní činností projektu je sběr, zpracování a publikace příběhů českých a slovenských krajanů po celém světě – příběhů osobních vzestupů a pádů, příležitostí a překážek.

Díky úzkým kontaktům s krajanskými komunitami se nám daří získávat stále více a více nových příběhů lidí, jejichž životní zkušenosti by neměly zůstat v zapomnění. Většina textů je publikována na webových stránkách www.czechoslovahtalks.com, další jsou určeny ke knižnímu zpracování.

V rámci stoletého výročí vzniku samostatného československého státu připravujeme vydání komiksové knihy Příběhy našich krajanů.

Ve spolupráci s talentovaným mladým kreslířem Tomášem Pánkem a historikem Martinem Nekolou se podílíme na tvorbě unikátní knihy, jejímž originálním zpracováním chceme veřejnost seznámit s inspirativními životními osudy lidí, kteří tvoří součást historie naší země. Na základě doporučení krajanských spolků jsme z každé části světa vybrali někoho, kdo patřil mezi významné a uznávané osobnosti tamní československé komunity. Komiksovou knihu tak budou tvořit příběhy Čechů a Slováků ze Spojených států, Kanady, Jižní Ameriky a Austrálie.

Podílejte se spolu s námi na vzniku unikátní komiksové knihy, která bude věnována nejen všem českým a slovenským krajanům, ale také všem, kdo žijí v zemích bývalého Československa, neboť i oni by měli být seznámeni s historií svých krajanů v zahraničí.

První díl komiksové knihy Příběhy našich krajanů vznikl za finanční podpory Nadačního fondu Dotek, pod jehož záštitou je realizován projekt The Czechoslovak Talks.

Máte-li zájem přispět finančním darem na náklady spojené s přípravou dalších dílů komiksové knihy, kontaktujte koordinátorku projektu The Czechoslovak Talks Martinu Kaňákovou, která Vám poskytne bližší informace: m.kanakova@czechoslovahtalks.com

1922—2009

Radomír Luža

Radomír Luža se narodil do rodiny podplukovníka Vojtěcha Luži, hrdiny československých legií z bitev u Zborova a na Sibiři. Jeho otec odešel po německé okupaci do ilegality a hoch byl spolu s matkou vězněn Gestapem. Poté se také přidal k odboji, velel partyzánskému oddílu.

Po válce se stal mládežnickým funkcionářem sociálně demokratické strany, studoval práva a upozorňoval na komunistické nebezpečí. Promoval na Masarykově Univerzitě v březnu 1948 a již o dva týdny později byl v rakouském exilu. Nabídl své služby západním zpravodajským službám. Několikrát se tajně vrátil do Československa plnit nejrůznější úkoly. Těsně unikl zatčení a pro StB se stal nebezpečným nepřítelem. Prováděl nábor nových agentů v exilu a cestoval po Evropě. Usadil se nejprve v Paříži, a když mu roku 1953 hrozil únos do Československa, přestěhoval se s manželkou do USA. Vystudoval historii a podílel se na vydávání čtvrtletníku Svědectví, jednoho z nejvýznamnějších exilových periodik.

V 60. letech na čas zamířil do Rakouska a působil v Mezinárodní unii socialistické mládeže (International Union of Socialist Youth - IUSY), která sloužila jako protiváha svazů mládeže v komunistickém bloku. Po návratu do USA se věnoval akademické kariéře, v New Orleans vyučoval moderní evropské dějiny a napsal řadu uznávaných odborných prací. Po celou dobu usiloval o svržení totality a dočkal se. Jako jeden z mála poúnorových exulantů se dočkal pádu železné opony. Do České republiky se ale Luža již natrvalo nevrátil. Po smrti manželky Libuše v srpnu 2001 se přestěhoval do Pensylvánie, kde 26. listopadu 2009 ve věku osmdesáti sedmi let zemřel.

**Prof. JUDr. PhDr.
Radomír Luža**

prožil život jako z napínavého románu. Po vzoru otce, hrdiny legií a generála československé armády, byl věrným stoupencem Masarykových ideálů.

Ze středoškolského studenta vyrostl v partyzána, bojujícího s nacisty. Po roce 1945 se jeho úhlavními nepřáteli stali komunisté. Vešel ve známost jako špion, redaktor, exilový funkcionář a respektovaný historik. Po celou dobu usiloval o svržení totality. Dočkal se. Do České republiky se ale Luža již natrvalo nevrátil. Po smrti manželky Libuše v srpnu 2001 se přestěhoval do Pensylvánie, kde 26. listopadu 2009 ve věku osmdesáti sedmi let zemřel.

Praha, 1927

Pamatuj si, Radomíre.
Vždy musíš ctít vojenskou čest,
svobodnou republiku
a myšlenky prezidenta
Masaryka. Ať se děje cokoliv.

Slíbíš mi to?

Ano, tatínku.
Slibuji, až vyrostu
chtěl bych být
přesně jako ty.

Brno, 1941

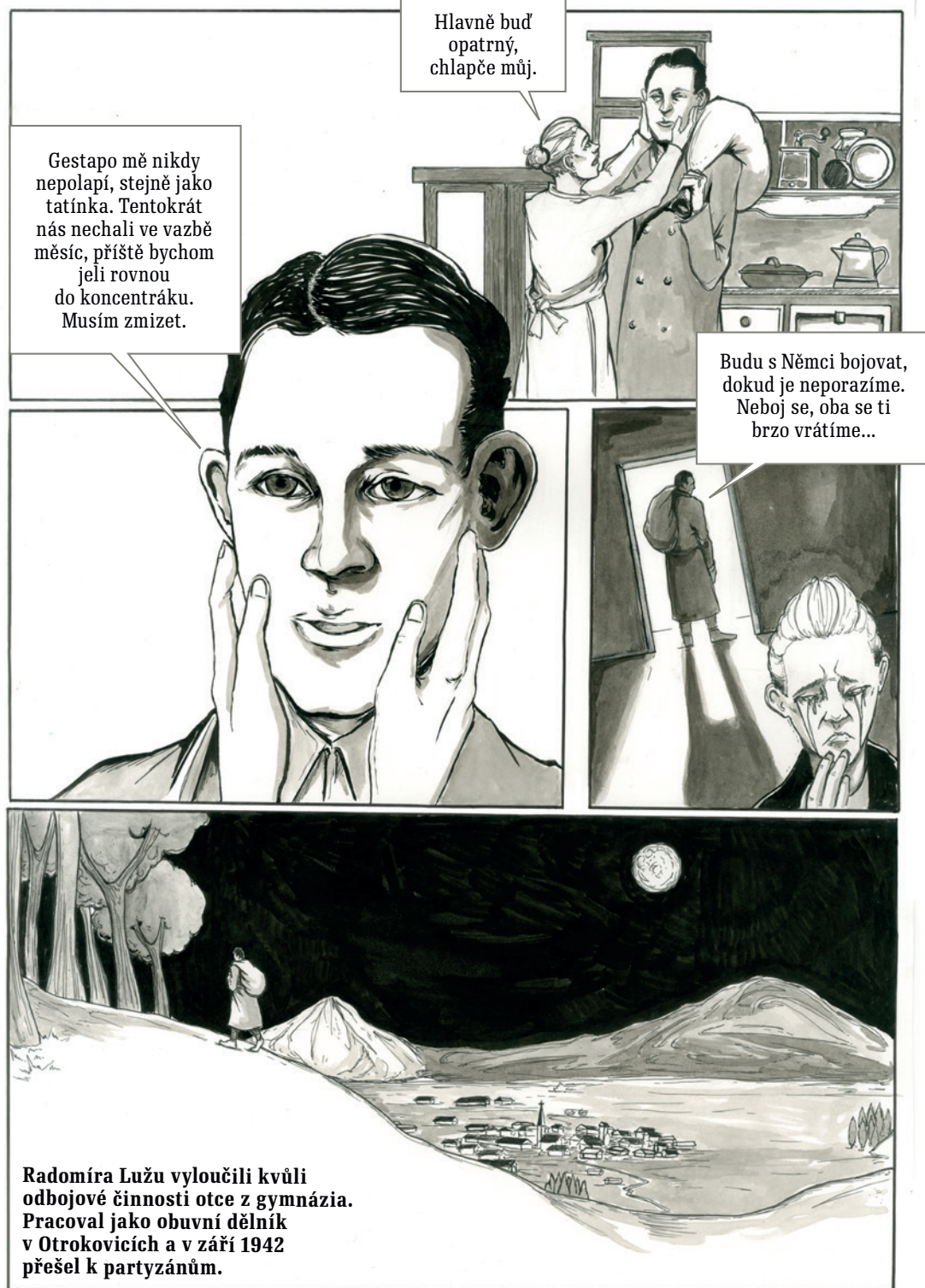
TAK KDE JE LUŽA?!

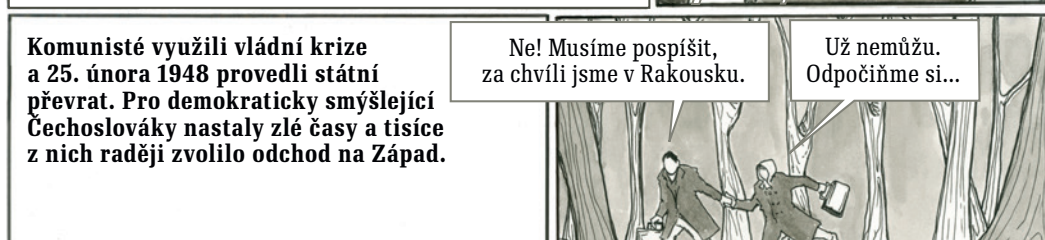

Jestli znáte místo pobytu nepřítele
Říše, vyklopte to!

Manželka se synem
Vojtěcha Luži jsou
podrobeni výslechu.

Energický mladík s válečnými zkušenostmi většími než leckterý generál byl pochopitelně u toho. Často cestoval do Švýcarska, Itálie a Rakouska, prováděl nábor nových agentů a úspěšně odhaloval komunistické špicly.

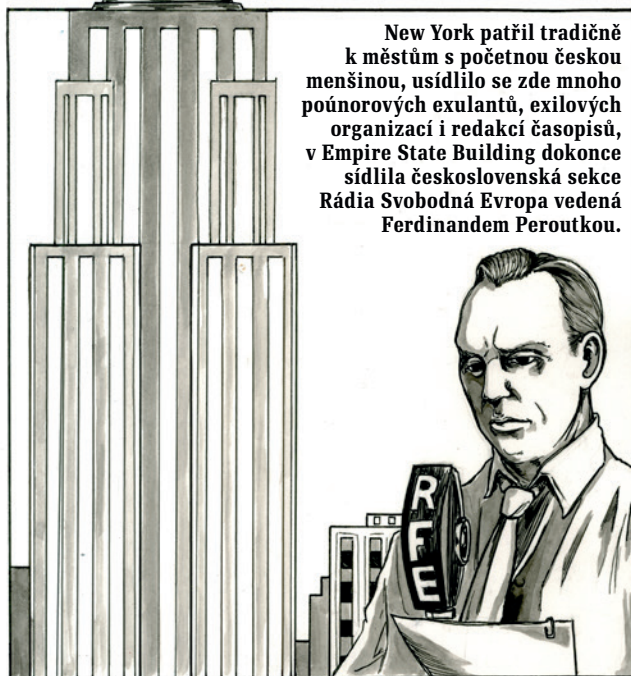
Když se však naskytla příležitost, Radomír s Libuší na podzim 1953 odcestovali do Spojených států amerických, které se staly jejich domovem na příštích několik let.

Hey Bob, how are you doing?

Good morning, Radomír.

Bydleli v New Yorku. Luža získal doktorát z historie na prestižní univerzitě a zaměstnán byl u firmy American Express.

New York patřil tradičně k městům s početnou českou menšinou, usídlilo se zde mnoho pouťorových exulantů, exilových organizací i redakcí časopisů, v Empire State Building dokonce sídlila československá sekce Rádia Svobodná Evropa vedená Ferdinandem Peroutkou.

Luža vrhl všechny síly do projektu čtvrtletníku Svědectví, který začal vydávat spolu s novinářem Pavlem Tigridem na podzim roku 1956 v New Yorku.

V roce 1960 Luža získal práci v americké nadaci, poskytující stipendia studentům z rozvojových zemí, a znovu se musel stěhovat, zpátky do Evropy, tentokrát do Vídně.

Dařilo se mu v pracovním i osobním životě. V rakouské metropoli se manželům narodili syn Radomír a dcera Sabrina.

Více se zapojil také do činnosti Mezinárodní unie socialistické mládeže, mládežnické to organizace Socialistické internacionály. Sdružovala několik desítek nekomunistických svazů mládeže a měla na starosti jejich koordinaci.

Byl odpovědným redaktorem Bulletinu IUSY, vydávaného v mnoha jazykových mutacích, cestoval a přednášel na konferencích Unie po celém světě a měl nemalý podíl na jejím ostrém vymezování se vůči sovětskému bloku.

V Praze sledovali Lužovy aktivity s krajní nelibostí.

Soudruh náměstek na mě hodinu řval do telefonu! S tím zatraceným Lužou musíte něco dělat! Škodí Československu, jak jen může!

Zahajte Operaci Louka.

Před domem zastavilo nějaké auto. Rychle to dodělej! Musíme zmizet!

Byl také velmi plodným autorem. Napsal přes čtyřicet odborných prací v několika jazycích. Zkoumal střední Evropu, Sovětský svaz nebo odsun Němců.

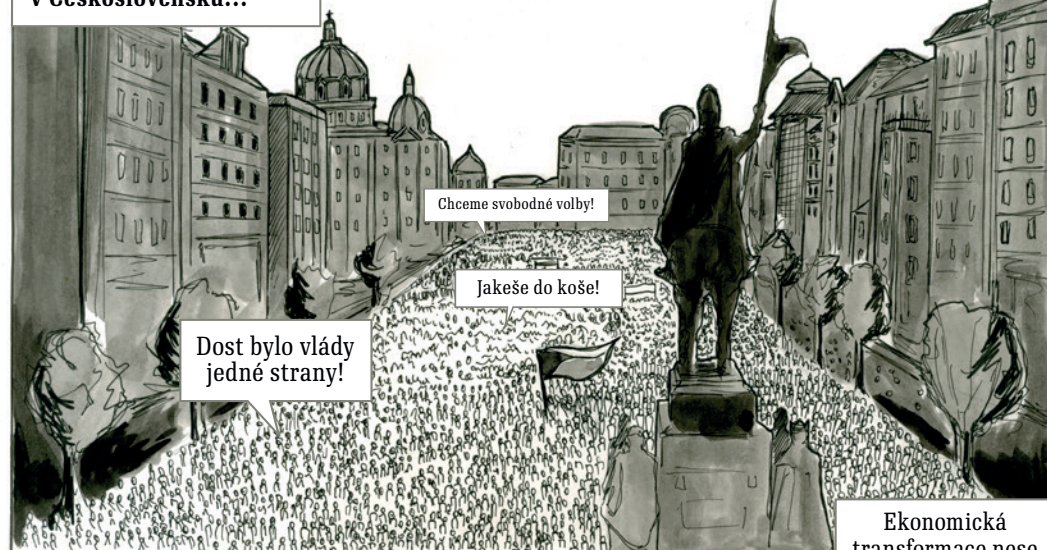

Největšího věhlasu dosáhla kniha „The Hitler Kiss“ (česky pod názvem „V Hitlerově objetí“), která byla nominována na prestižní Pulitzerovu cenu.

Celkem pětadvacet příslušníků StB se ve Vídni podílelo na akcích proti Lužovi, úhlavnímu nepříteli režimu. Sledovali jej na každém kroku, vyhrožovali přátelům, odposlouchávali telefon, štenicenaistalovali přímo v bytě.

V zimě 1989 se zhroutila komunistická moc v Československu...

LETIŠTĚ PRAHA

Tak jsi konečně doma, tatínku.

Největšího uznání se dočkal na státní svátek 28. října 1996, když na Pražském hradě obdržel z rukou prezidenta Havla Řád T.G. Masaryka.

Contact:

e.: m.kanakova@czechoslovaktalks.com

t.: (+420) 732 361 325 (CZ)

t.: +1 (315) 636-6065 (US)

w.: www.czechoslovaktalks.com

fb: facebook.com/czechoslovaktalks